

ТЕОРІЇ ТА МОДЕЛІ ПІДПРИЄМСТВ

Н. П. Гончарова, д-р екон. наук, професор

ІННОВАЦІЙНА ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

В даній статті викладено авторську точку зору на сутність інноваційного розвитку підприємства

In this article the author point of view is expounded on essence of innovative development of enterprise

У Стратегії економічного та соціального розвитку України на 2004—2015 роки «Шляхом європейської інтеграції».../1/ відзначається необхідність інтеграції України у високотехнологічне конкурентне середовище на інноваційних засадах. Визнана необхідність зумовлює активізацію наукових пошуків в напрямку формування інноваційної моделі розвитку, в якій роль головного джерела довготривалого економічного зростання відіграють наукові надбання, їхнє технологічне застосування, новітні освітнянські технології, що дозволить, передусім, підвищити конкурентоспроможність економіки, гарантувати їй економічну безпеку та чільне місце у світових інтегрованих структурах.

Як свідчать реалії, за останні десятиріччя динаміка змін світової економіки значно прискорилося. На наших очах відбувається якісна трансформація інституційних основ світового ринку. Національні економіки активно інтегруються в єдиний планетарний механізм з універсальною системою макроекономічного регулювання та відповідною системою оцінок. По суті формується новий світ, нова інноваційна економіка, не схожа на традиційну стару економіку часів ринку А. Сміта та Д. Рикардо. В чому полягають їх відмінності?

По-перше, відбувається бурхливий розвиток ринку знань, зростання ролі наукомісткого сектору, обсягів виробництва і збуту сучасних наукомістких технологій, що прискорює процеси комп'ютеризації інформаційного простору економіки та всього суспільного життя. Наприклад, у США витрати на закупівлю комп'ютерної техніки вже перевищують видатки на закупівлю автомобілів, житла і на багато відсотків — видатки на промислове і комерційне будівництво.

По-друге, нова інноваційна економіка демонструє стрімке зростання капіталізації ринкової вартості підприємств, які здійснюють проривні дослідження і розробки у новітніх галузях науки та техніки. Ці, як правило, невеликі за чисельністю зайнятих та за обсягом капітальних ресурсів підприємства, по суті, визначають промислове обличчя нової економіки.

По-третє, нова інноваційна економіка має науково обґрунтовану систему державних пріоритетів у розвитку науки і техніки спрямована перш за все на капіталізацію витрат, що вкладаються у людину. Основ-

ним пріоритетом тут виступає політика щодо підвищення рівня освіти та зміцнення здоров'я населення.

По-четверте, нова інноваційна економіка забезпечує високі темпи оновлення основного капіталу, інвестованого у життєзабезпечуючі сектори матеріального виробництва та інфраструктури. Темпи оновлення виробничого апарату в країнах нової економіки у 1,5—2,5 рази перевищують темпи вибуття застарілого капіталу.

По-п'яте, нова інноваційна економіка забезпечує приблизно рівні умови для нормальної життєдіяльності кожного громадянина країни, незалежно від місця його проживання: освіта, заробітна плата, житло, робота, доступ до інформаційного та транспортного обслуговування тощо.

Входження України у глобалізовану економіку в якості технологічно розвиненої країни має відбуватися за неординарним сценарієм, побудованим на основі інновативно-інноваційного шляху розвитку. Вбачається за доцільне у середньостроковій перспективі запровадити «змішану» стратегію нарощування інноваційного потенціалу, яка б поєднувала три основні блоки:

перший, — експортноорієнтовану модель для базових галузей другого та третього технологічних укладів (гірничо-металургійний комплекс);

другий, — «доганяючу» модель для переважної більшості галузей машинобудування;

третій, — модель системи пріоритетів — для основних напрямів розвитку науки, техніки і освіти.

У річницю стратегії реалізації інноваційного потенціалу доцільно відновити в Україні державний орган з проблем науки та технологій, який має координувати діяльність за такими напрямками:

- забезпечення функціонування Українського банку реконструкції і розвитку як інституту цільового кредитування інвестиційних проектів інноваційного спрямування;

- започаткування формування «бюджету розвитку» як програми концентрації та витрачання інвестиційних ресурсів;

- відновлення політики Національного банку України щодо довгострокового рефінансування комерційних банків під кредитування інноваційних проектів;

- запровадження пільгового оподаткування пріоритетних видів інноваційної діяльності (згідно з положенням чинного Закону України «Про інноваційну діяльність»);

- забезпечення умов для створення національних промислово-фінансових груп і транснаціональних корпорацій;

- створення необхідної інноваційної інфраструктури (запровадження системи венчурного фінансування, інноваційних центрів та інкубаторів, консалтингових фірм);

- звільнення витрат підприємств на інвестиції в основні фонди від оподаткування податком на прибуток;

- перехід від визначення пріоритетних напрямів науково-технічної діяльності за технологічними ознаками (вони нині встановлюються законодавством) до більш гнучкої системи встановлення критеріїв вибору

технологій та інноваційних проектів за їхніми функціональними ознаками (залежно від того, які стратегічно важливі питання соціально-економічного спрямування вони вирішують);

- формування інноваційного сектору національної системи освіти;
- створення загальнодоступного банку даних винаходів в Україні, що має полегшити пошук необхідних для господарюючих суб'єктів нововведень.

Традиційно вирішення проблем інноваційного розвитку пов'язується переважно з інтелектом. Досвід розвинутих країн показує, що вкрай важливим є підготовка фахівців, здатних розробляти і використовувати інноваційні технології, цілеспрямоване формування інноваційної свідомості населення. Лише впливаючи на формування нової інноваційної економіки через освіту, правову базу, професійну діяльність, суспільну думку, можливо формувати конструктивне ставлення людей до інновацій, які відтворюють на якісно новому рівні трудовий процес, середовище проживання, суспільне життя в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004—2015 роки) «Шляхом Європейської інтеграції» / Авт. кол.: А. С. Гальчинський, В. М. Гесць та ін.; Нац. ін-т стратег. дослідж., ін-т екон. прогнозування НАН України, М-во економіки та з питань європ. інтегр. України. — К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. — 416 с.

2. Буднікевич І. М., Школа І. М. Становлення регіонального ринку інновацій в Україні. — Чернівці: Зелена Буковина, 2002. — С. 290.

3. Гальчинський А., Гесць В., Кінах А., Семиноженко В. Інноваційна стратегія українських реформ. — К.: Знання України, 2003. — С. 324.

Ф. В. Абрамов, асистент,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

ВПЛИВ КОРУПЦІЇ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕЕФЕКТИВНИХ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ РАМОК

У статті досліджується явище корупції та її вплив на рівень трансакційних витрат. Аналізується структура трансакційних витрат. Наводяться причини виникнення корупції.

This paper is deals with the corruption and its impact on the rate of transaction costs. The structure of transaction costs is analysed. The reasons for appearance of corruption are given.

Ставлення до корупції, як до виключно негативного явища є загально прийнятим у сучасному суспільстві. Опосередковано цю точку зору підтверджує наявність кореляції між рівнем корумпованості та багатьма іншими негативними явищами [1, 2]. Проте те, що корупція є супутником